

ПРОЕКТ „ПРОФЕСИИТЕ НА МОИТЕ РОДИТЕЛИ“

Антоанета Иванова Тодорова
Детска градина „Здравец“, Пазарджик

PROJECT „THE PROFESSIONS OF MY PARENTS“

Antoaneta Ivanova Todorova
Kindergarten 'Zdravets', Pazardzhik

Abstract. This work presents an innovative system of interaction forms with families and children on the topic 'The Professions of My Parents'. Organized pedagogical activities are conducted within the children's group, where parents present their professions, and children actively participate by performing related tasks. These tasks include constructive and pictorial assignments, as well as role-playing didactic games. By comparing the objects used by adults, understanding their purposes, observing behaviors, learning about the peculiarities of various professions, and recognizing the social significance and results of work, children develop vivid ideas and an active attitude towards the social environment. They also enhance their ability to analyze and draw conclusions. These forms of cooperation contribute to creating an appropriate environment for the personal development of each child.

Keywords: social environment, professions, personal development

Социалният свят има сложна характеристика, но за детето тя е източник на познание и опит. Всичко, което го заобикаля, провокира неговия интерес и любопитство. При непосредственото му общуване с обкръжаващата среда се изграждат представите му за взаимоотношенията и труда на хората, собственото Аз, форми на поведение, правила за общуване. Поради особеностите на детското възприятие и мислене, установяването на връзки и отношения между конкретните факти и явления трудно се постига само чрез непосредствено общуване със средата.

Първите контакти на детето с обществената среда се осъществяват в семейството. През последните години, отслабва влиянието на родителите като модел на поведение и пример. Причината е, че родителите, отдадени на обществените си задължения, прехвърлят част от отговорностите си върху образователните институции. Психолого-педагогическите изследвания показват, че формите на общуване между деца и родители, които стоят в основата на изграждането на емоционално стабилни и успешни личности, са на път да изчезнат [1]. Това налага образователните институции все по-активно да си сътрудничат със семейството.

Необходимо е организиране на педагогическо общуване, посредством което учителят насочва вниманието на децата не само към външните признаци на предметите и обектите, а и към същностните им характеристики, връзките и зависимостите [2]. Този извод стои в основата при разработването на вътрешнообразователния проект „Професиите на моите родители“. Механичното натрупване на знания за единичните обекти и явления от обществената среда и отслабващата роля на родителите като възпитателен фактор може да се преодолее чрез целенасочена педагогическа работа за разбиране на значението на професиите в сътрудничество с родителите.

Целта на проекта е децата да разберат социалната значимост на различните професии, въз основа на това да придобият социални и когнитивни умения за приобщаване към обкръжаващия ги свят.

Задачи:

1. Да се разработи система от педагогически ситуации, които да провокират активното включване на децата и родителите в образователния процес.
2. Предложените педагогически форми да бъдат тематично подчинени на задачите, свързани с изграждане на адекватна представа на 5-6 годишните деца за обкръжаващата близка социална среда.
3. Да се обогати социалният и познавателен опит на детето чрез активното му включване в съвместна с възрастния дейност или игра.

Системата от форми на сътрудничество с родителите по проекта е проведена в ДГ „Здравец“, гр. Пазарджик в продължение на шест месеца. Това са педагогически ситуации, в които родителите представят своята професия, а децата се включват в трудова, конструктивна задача за изработване на реален предмет или в ролево-дидактична игра. Информацията, която получават за материалите, средствата на тру-

да, резултата от труда, за многообразието на видовете труд и връзката между тях, води до формирането на конкретни представи. А чрез примера на родителите детето натрупва социален опит, възприема непосредствено начини за общуване и поведение.

Условията и редът за организиране и провеждане на формите за сътрудничество с родителите по проект „Професиите на моите родители“ са залегнали в Правилника за дейността на детската градина и в Плана за работа с родителите на групата. Задачите са от образователно направление „Околен свят“ и способстват за осъществяване на една от целите на направлението – организиране на разнообразни начини за успешно свързване с другите. Децата разширяват знанията си – за професии, различни материали, инструменти, трудови действия, чрез преживявания, които възрастните провокират и в процеса на игра, или достъпни трудови дейности обогатяват социалния си опит.

Във всяко от представените организирани взаимодействия с родителите са интегрирани задачи от различни образователни направления. Съдържанието им е ориентирано по посока осъществяване на държавните образователни стандарти (ДОС) за предучилищно обучение, както и със стандартите за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Работата по провеждането им преминава през няколко етапа.

- Първи етап – организиране на родителски срещи и консултации.

Целта на проведената родителска среща на тема „Детето от 5 до 6 години и социалния свят“ е родителите да се запознаят със същността и спецификата на педагогическия процес по образователно направление „Околен свят“. Във връзка с целта, родителите получават информация за:

- особености в развитието на 5-6 годишните деца – познавателно, социално и нравствено развитие;
- тематичното съдържание по образователно направление „Околен свят“;
- целите, очакваните резултати, времето и начините за реализиране на формите на взаимодействие.

Изготвя се списък с желаещите да представят професията си родители. Периодично се провеждат индивидуални консултации с участващите родители.

- Втори етап – избор на теми и образователно съдържание.

Планира се начинът на представяне на всяка отделна професия – методи и средства (нагледни средства, материали, инструменти, които ще използват родителите и децата), изделието, което ще изработят или съдържанието, ролите, действията, средствата и правилата на ролево-дидактичната игра.

- Трети етап – провеждане на основните форми на педагогическо взаимодействие (педагогически ситуации), свързани с представянето на конкретната професия.

Проведени са 12 педагогически ситуации в продължение на шест месеца – от октомври до април, в които родителите представят пред децата своята професия (шивач, сладкар, дърводелец, учител, готвач, медицинска сестра, акушерка, продавач, градинар, музикант, сервитьор, автомонтьор). Учебното съдържание се представя в определена система: наименование на професията; месторабота (използват се различни нагледни средства – снимки, мултимедийна презентация, филм); средства на труда (облекло, материали и инструменти, с които се извършва съответният вид труд); трудови действия; резултат от труда (материален или нематериален); изработване на реален продукт съвместно с децата или участие в ролево-дидактична игра за осмисляне на социалната значимост на труда.

В процес на конструиране детето изработва подаръчна торбичка или апликира върху дървена основа, за да направи закачалка за дрехи при представяне професията на шивачката или дърводелеца. В ролево-дидактичната игра, при разбиране на значението на професията на медицинската сестра, децата се превъплъщават в различни роли: на медицинска сестра, на пациент, на родител, развиват в процеса на игра предложения от възрастните сюжет, следват правилата на професионалното междуличностно общуване и изпълняват различни действия във въображаемата ситуация. В процеса на изработване на предметите или в играта детето си представя крайния резултат от своята дейност. Под влияние на общуването с възрастния детето излиза от непосредственото възприятие и създава нови представи.

Учителят не е основен източник на информация, но той е част от обучението и има основен принос в реализирането на тази педагогическа практика. Той координира взаимодействието между детето и родителя и участва активно при организирането и провеждането на педагогическата ситуация: регламентира времето за провеждане – не повече от 30 мин., систематизира учебното съдържание, контролира избора и безопасността на материалите, организира обстановката за правилното протичане на дейностите.

В процеса на това взаимодействие е необходимо учителите:

- да се съобразят с възпитателните възможности на семейството;
- да притежават необходимите умения за провокиране интерес у родителите към ефективно възпитателно влияние и да проявяват инициативност в сътрудничеството;
- да прилагат позитивни стратегии на взаимодействие (прозрачност в отношенията, умение да се по-

ставиш на мястото на другия, индивидуален подход към родителите, диференциране на моделите на родителско поведение) [3].

Проектът „Професиите на моите родители“ има своите предимства в сравнение с традиционните форми на взаимодействие със семейството и детската градина. Родителите и учителите имат равностойно участие във взаимоотношението според собствените си познания и опит. Процесът на взаимодействие не е изцяло контролиран, той дава свобода за изява на всички участници. Решенията се взимат съвместно, така че всеки може да участва активно. Цялата организация на дейностите е насочена към насърчаване на активността на детето при отстояване на неговата самостоятелност. Установява се чувство на уважение към професията на родителите и учителите.

Иновативен елемент в практиката е, че детето е активен участник още при представянето на информацията за труда на възрастния и в самите взаимоотношения, които възникват по време на съвместните дейности. То натрупва социален опит чрез пряко участие в дейността. Чрез активното си включване родителите имат възможност да изградят с децата социални умения, като представят своите модели на поведение и пример достъпно. Започнатото ще промени нагласите към мястото и ролята на учителите и родителите в педагогическото взаимодействие.

Ефектите в дългосрочен план се свързват с устойчиви промени в трите ключови за развитието на децата сфери – образователната среда в детската градина, семейството и личностното развитие на детето. Чрез организирани дейности за опознаване и претворяване на труда на възрастните, в детската градина се осигуряват подходящи условия за развитие на разбирането за общочовешките ценности и поведенческите умения на всяко дете. Създава се позитивна образователна среда за подобряване на социалните взаимоотношения между децата в групата.

Привличат се семействата като партньори в дейността на детската градина. Самите родители стават активни участници за постигане на добри взаимоотношения между децата в групата и подпомагане на учебно-възпитателния процес. Практиката е приложима при споделено желание от страна на учителите и родителите.

Изводи

Специално организирани педагогически ситуации в сътрудничество с родителите по проекта „Професиите на моите родители“, в които децата разбират значението на професиите чрез пряко участие в дейността, създават реална възможност вниманието на децата да се насочи не само към външните признаци на предметите и обектите, а и към същностните им характеристики, връзките и зависимостите.

Децата установят някои общи закономерности в обкръжаващата ги социална среда, чрез съвместното им участие с възрастните пряко в дейността за изработване на реален предмет или в игра. Като сравняват особеностите на професиите, резултатите от труда, обществената им значимост, те изграждат ярки представи, активно отношение към обществената среда, умение да анализират и правят изводи.

Участието на детето в съвместни с родителите дейности съдейства за опознаване на същностните характеристики, връзките и зависимостите на обектите и явленията от близката социална среда, оказва влияние върху интелектуалните му умения – умение да наблюдава, да изучава, да вижда характерното и общото. Чрез примера на родителите детето натрупва социален опит, възприема непосредствено начини за общуване и поведение.

Описаната педагогическа практика потвърждава тезата, че „взаимодействието между семейното и общественото предучилищно възпитание е не само педагогически и социално проверена практика във времето, но и постоянно детерминирана както от педагогическия принцип за единодействие на факторите, така и от действието на социалния закон за сътрудничество, партньорство и активен диалог между участващите страни“ [4].

References:

1. Golman, D., *Emotsionalnata inteligentnost*. S., Iztok-Zapad, 2011 g.
2. Petkova, V. *Pedagogicheskoto vzaimodeystvie: dete-uchitel-okolna sreda* (str. 47-55). V: Delcheva, T., S. Dinchiyska, M. Spasova, T. Angelova, Ya. Panayotova, V. Petkova, *Tehnologia na pedagogicheskoto vzaimodeystvie v situatsii*, Stara Zagora, 2000 g.
3. Gyurov, D., V. Gyurova, I. Koleva, R. Penev., *Modeli na pedagogicheskoto vzaimodeystvie dete – detska gradina*, Sofia, 2022 g, str. 100
4. Sabeva, E. *Semeyno vazpitanie – sashtnost i tehnologii*. UI “P. Hilendarski”, Plovdiv, 2008, str.159